

KNIHA NEHEMIÁŠOVA

1

1

Nehemiášova cesta do Jeruzalema

1

8

1 Smutné polozenie ľudu po návrate zo zajatia. – ¹ Vyprávanie Chakaliášovho syna Nehemiáša.

V mesiaci kislev, v dvadsiatom roku, keď som bol v hlavnom stane v Súzach, ² prišiel Chanani, jeden z mojich bratov, a s ním muži z Judska. Spytoval som sa ich na Židov, na ten zvyšok, ktorý zostal zo zajatcov, a tiež na Jeruzalem. ³ „Pozostalci,“ – vraveli mi – „ktorí pozostali zo zajatia, žijú tam v tej provincii vo veľkej sužobe a pohanení. Aj múr Jeruzalema je zborený a jeho brány sú vypálené ohňom.“

Nehemiášova strasť a modlitba. – ⁴ Keď som počul tieto slová, sadol som si, plakal som a kvíľil celé dni, postil a modlil som sa k nebeskému Bohu. ⁵ Bedákal som: „Prosím, Pane, Bože nebies, veľký, hrozný Bože, ktorý zachovávaš zmluvu a milosrdenstvo voči tým, čo ťa milujú a čo sa pridržajú tvojich prikázaní, ⁶ nech sú tvoje uši pozorné a tvoje oči otvorené, aby si počul modlitbu svojho služobníka, ktorú sa dnes dňom i nocou modlím k tebe za Izraelových synov, tvojich služobníkov. Vyznávam hriechy izraelských synov, ktorými sa prehrešili proti tebe. ⁷ Aj ja, aj dom môjho otca sme hrešili. Hrubo sme sa previnili proti tebe a nezachovali sme ani prikázania, ani ustanovenia, ani rozhodnutia, ktoré si dal svojmu služobníkovi Mojžišovi. ⁸ Rozpamätaj sa na slovo, ktoré si dal svojmu služobníkovi Mojžišovi: »Ak sa dopustíte zlého, rozptylím

---

1, 1. Kislev bol deviaty mesiac v roku (polovica novembra – polovica decembra). Nehemiáš prišiel z kráľovského dvora v Babylone do Jeruzalema v 20. roku kráľa Artaxerxa I. Dlhorukého (465 – 424 pred Kr.; porov. *Neh 2, 1*), teda roku 445 pred Kr. – Súzy boli druhým

hlavným mestom Elamska. V paláci v tomto meste žili perzskí králi len v lete, zimovali v Ekbatane.

1, 2. Chanani bol bližší príbuzný alebo možno aj vlastný brat Nehemiáša (porov. *Neh 7, 2*).

vás po národoch. ⁹ Ale keď sa navrátite ku mne a keď zachováte moje príkázania a budete ich plniť, keby ste boli zahnaní aj na kraj neba, zhromaždím vás odtiaľ a privediem vás späť na miesto, ktoré som si zvolil, aby tam prebývalo moje meno.« ¹⁰ Veď oni sú tvoji sluhovia a tvoj ľud, ktorý si ty vyslobodil svojou preveľkou silou a svojou mocnou rukou. ¹¹ Prosím teda, Pane, nech sa tvoje ucho započúva do modlitby tvojho služobníka a tiež do modlitby tvojich služobníkov, ktorí so záľubou ctia tvoje meno, a dopraj dnes úspech svojmu služobníkovi, dožič, aby našiel milosť v očiach tohto muža!“
Bol som totiž kráľovským čašníkom.

1
9

2 Kráľov súhlas s Nehemiášovou cestou do Jeruzalema. – ¹ Stalo sa to v mesiaci nisan, v dvadsiatom roku kráľa Artaxerxa. Bolo pred ním víno a ja som vzal víno a podal som ho kráľovi. Nebýval som pred ním smutný. ² A kráľ sa ma spýtal: „Prečo je tvoj výzor taký smutný? Hádám nie si chorý? Akiste ti smútok zvierá srdce.“ Veľmi som sa zľakol ³ a kráľovi som odvetil: „Kráľ, ži naveky! Ako by môj výzor nebol smutný, keď je mesto, kde sú hroby mojich otcov, spustnuté a jeho brány vypálené ohňom.“ ⁴ Kráľ sa ma opýtal: „Čo by si rád?“ Povzdychol som k nebeskému Bohu ⁵ a odpovedal som kráľovi: „Ak kráľ uzná za dobré a keď tvoj sluha zasluhuje tvoju milosť, ráč ma poslať do Judey, do mesta, kde sú hroby mojich otcov, aby som ho zasa postavil.“ ⁶ Kráľ sa ma ďalej pýtal (a kráľovná sedela vedľa neho): „Ako dlho ti potrvá cesta a kedy sa vrátiš?“ A kráľovi sa páčilo pustiť ma. Udal som mu čas ⁷ a potom som povedal kráľovi: „Ak uzná kráľ za dobré, nech mi dajú listy pre vládárov na Záríecí, aby mi dovolili prejsť, kým neprídem do Judey, ⁸ taktiež list kráľovskému polesnému Asafovi, aby mi dal drevo na pokrytie brán chrámového hradu, mestských múrov a domu, kde sa zložím.“ Kráľ mi vyhovel i v tomto, lebo bola nado mnou dobrotivá ruka môjho Boha.

2
8

1, 11. Čašník (pohárnik) bol vysoký úradník na kráľovskom dvore. Riadil etiketu a konal službu pri kráľovskom stole. Častým bezprostredným stykom s monarchom sa časom vyvinul aj bližší vzťah, ktorý Nehemiášovi veľmi pomáhal, keď prosil kráľa, aby mu dal dovolenku.

2, 1. Nisan, prvý mesiac židovského roku (polovica marca – polovica apríla roku 444 pred Kr.).

2, 2. Nehemiášova prosba bola odvážna, veď kráľ ju

mohol ľahko pokladať za začiatok snahy vyslobodiť Židov spod perzskej nadvlády, čo by znamenalo vezlezradu.

2, 8. Chrámový hrad bola pevnosť v severozápadnom rohu chrámového komplexu. Herodes ju nazval „Antonia“. – Nehemiáš, vystrojený splnomocneniami a vlastnou energiou, mohol lepšie rozvinúť a uskutočňovať plán výstavby než Ezdráš. Čo sa Ezdrášovi nepodarilo, v tom pokračuje Nehemiáš (stavba mestských múrov,

Cesta cez Záriačie. – ⁹ A tak keď som prišiel k vládarom na Záriačí, odovzdal som im kráľovské listiny. Kráľ však so mnou poslal aj vojenských veliteľov a jazdcov.

¹⁰ Keď sa o tom dozvedeli Sanabalat Horonský a amonský otrok Tobiáš, náramne sa im nelúbilo, že prišiel ktosi, komu leží na srdci blaho izraelských synov.

Práce na obnove mesta

2
9
—
2
18

Nehemiáš zisťuje stav mestských múrov. – ¹¹ Keď som došiel do Jeruzalema, najprv som tam čakal tri dni. ¹² Potom som sa vybral v noci, ja a so mnou hárka mužov, lenže ani jednému som neoznámil, čo mi vnukol môj Boh vykonať pre Jeruzalem. Zviera som nemal so sebou, iba to, na ktorom som sedel. ¹³ V noci som sa dostal bránou v údolí von k Dračej studnici a k Hnojnej bráne a poprezeral som jeruzalemský múr, ktorý bol miestami zborený. I jeho brány boli poničené ohňom. ¹⁴ Odtiaľ som sa pobral k Studničnej bráne a ku Kráľovskému rybníku. Pretože však zviera, na ktorom som išiel, nemalo kade ísť ďalej, ¹⁵ išiel som v noci hore dolinou a prezeral som múr. Potom som sa obrátil, a keď som prišiel k bráne na doline, vrátil som sa domov.

Získavanie predstavených pre obnovu mesta. – ¹⁶ Predstavení (mesta) nevedeli, kam som odišiel a čo som robil. Ani Židom, ani kňazom, ani popredným, ani predstaveným, ani iným pracovníkom na stavbe som dovtedy nič neoznámil. ¹⁷ Vtedy som im povedal: „Vidíte tú tieseň, v ktorej sme. Hľa, Jeruzalem spustošený, jeho brány zničené ohňom! Podťe, stavajme jeruzalemský múr a nebudme ďalej na potupu!“ ¹⁸ Keď som im rozpovedal, ako bola dobrotivá ruka môjho Boha nado mnou, aj slová, ktoré mi vrazil kráľ, povedali: „Podťe a stavajme!“ A priložili riadne ruky k dobrej veci.

zákroky proti miešaným manželstvám a i.).
2, 10. Sanabalat (meno asýrsko-babylonského pôvodu) pochádzal z prístahovaleckej rodiny asýrskej, ktorá sa vari usadila v Bethorone (Bet-Choron; Joz 16, 3 n.) alebo v Horonaim v Moabsku. Preto je tu bližšie označený prívlastkovým menom Horonský (Horončan). V čase Nehemiášovho príchodu do Jeruzalema bol perzským vládarom Samárie. – Tobiáš bol asi náčelnikom

Amončanov roztrúsených v Judsku. Pre svoj nízky pôvod dostal bližšie označenie „otrok“. Obidvaja boli vplyvnými Samaritánmi, ktorí sa obávali vzkriesenia židovského štátu.

2, 11 n. Nehemiáš začal svoju činnosť, ako vidieť, veľmi opatrne, lebo vedel, že vo vlastných radoch mali ľudí spriateleneých s najväčšími nepriateľmi Židov, ktorí by ho vyzradili.

Odpor nepriateľov. – ¹⁹ Keď sa o tom dozvedeli Sanabalat Horonský, amonský otrok Tobiáš a Arab Gešem, posmievali sa nám a s pohrdaním nám vraveli: „Čože to tu robíte?! Ste azda odbojníkmi proti kráľovi?“ ²⁰ Na odvetu som im povedal: „Nebeský Boh nás bude požehnávať a my, jeho služobníci, púšťame sa do práce a stavíme. Vy však nemáte v Jeruzaleme ani čiastky, ani práva, ani pamiatky.“

3 **Obnova a obnovitelia mestských múrov.** – ¹ Najvyšší kňaz Eljašib a jeho bratia kňazi sa teda pustili do práce a postavili Ovčiu bránu. Posvätili ju a osadili jej vráta. Stavali ďalej až po vežu Mea, posvätili ju a v stavbe pokračovali až po vežu Chananel. ² Vedľa stavali chlapi z Jericha a vedľa nich Imriho syn Zakur. ³ Rybnú bránu stavali Hasenaaovi synovia. Oni ju pokryli trámami a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závory. ⁴ Vedľa nich opravoval Meromot, syn Hakosovho syna Uriáša. Vedľa neho opravoval Mešulam, syn Mešezabelovho syna Berechiáša, a vedľa neho opravoval Bánov syn Sadok. ⁵ Vedľa neho opravovali Tekuania, lenže poprednejší z nich neskláňali poddajne šiju pred svojimi dozeračmi. ⁶ Starú bránu opravovali Paseachov syn Jojada a Besodiášov syn Mešulam. Oni ju zakryli trámami a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závory. ⁷ Vedľa nich opravovali Gabaončan Melatiáš a Meronofan Jadon, muži z Gabaona a Masfy, pri stolici vladára za Riekou. ⁸ Vedľa opravoval Charchaiášov syn Uzziel so zlatníkmi, vedľa neho opravoval Chananiáš, jeden z mastičkárov, a opravili

2, 19. Nepriateľsky zmyšľajúci Samaritáni sa jednak posmievali Židom, jednak sa im vyhrážali. V stavbe mestských múrov videli priam vzburu proti perzskému kráľom.

3, 1. Ovčia brána bola neďaleko rybníka Betsata (porov. *Jn* 5, 2) na severnej strane chrámového priestoru. Nazvali ju takto vari preto, že sa cez ňu hnali ovce, ktoré boli potom v chráme prinášané na obeť. Podľa inej mienky bývali v tejto bráne ovčie trhy (Hejčl). – Veža Mea (Stolaktová, teda veľmi vysoká) bola na východnej strane chrámovej pevnosti, neskôr nazývanej „Antonia“ (porov. *Neh* 2, 8 pozn.). – Veža Chananel (Chanan’el; Milostivý je Boh) bola na západnej strane tejto pevnosti. Pevnosť Antonia bola teda chránená z dvoch strán týmito dvoma vežami. – Po v. 12 sa opisujú stavebné práce na severe mesta. Len čo kňazi

dokončili stavbu (opravu) niektorej brány, hneď ju posvätili. Nečakali na slávnostnú posviacku mestských múrov, ktorá bola neskôr, keď sa všetky práce ukončili (porov. *Neh* 12).

3, 3. Rybná brána sa takto nazývala preto, lebo tam predávali ryby, ktoré privážali na trh predavači z Týru (porov. *Neh* 13, 16). Bola vari 100–120 m na západ od veže Chananel na záhybe mestských múrov, juhozápadným smerom.

3, 5. Tekuania boli jedini, ktorí sa stavali proti Nehemiášovým rozkazom pri stavbe múrov. – Tekua (Tekoa) leží južne od Betlehema.

3, 6. Stará brána bola tam, kde sa mestské múry na severozápade zatáčali na juh, asi 150 m ďalej od Rybnej brány.

3, 7. Výraz „pri stolici vladára za Riekou“ nie je jasný.

jeruzalemské hradby až po široký múr. ⁹ Vedľa opravoval Churov syn Refaiáš, predstavený polovice jeruzalemského okresu. ¹⁰ Vedľa opravoval Charumafov syn Jedaiáš oproti svojmu domu, vedľa neho opravoval Chašabneiášov syn Chatuš. ¹¹ Druhý úsek s Pecnou vežou opravoval Charimov syn Malkiáš a Pachat-Moabov syn Chašub. ¹² Vedľa opravoval Halhočešov syn Šalum, predstavený druhej polovice jeruzalemského okresu, on so svojimi dcérami.

¹³ Bránu na doline opravoval Chanun s osadníkmi zo Zanoach.

3 Oni ju postavili a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závory
9 a opravili tisíc laktov múru až po Hnojnú bránu.

— ¹⁴ Hnojnú bránu opravoval Rechabov syn Malkiáš, predstavený
3 okresu Bethakerema. On ju postavil a osadil jej vráta i jej pozdĺžne
21 a priečne závory.

¹⁵ Bránu pri studnici opravoval Kolchozov syn Šalum, predstavený masfanského okresu. Postavil ju, pokryl ju a osadil jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závory, takisto Rybničný múr vodovodu pri Kráľovskej záhrade až po schody, ktoré vedú z Dávidovho mesta dolu. ¹⁶ Za ním opravoval Azbukov syn Nehemiáš, predstavený betsurského okresu, až oproti Dávidovým hrobom a až po urobebný rybník a ďalej po Dom bohatierov. ¹⁷ Za ním opravovali leviti. Baniho syn Rechum, vedľa neho opravoval Chašabiáš, predstavený polovice keilského okresu, a jeho okres. ¹⁸ Za ním opravovali ich bratia. Chenadadov syn Bavai, predstavený druhej polovice keilského okresu. ¹⁹ Vedľa neho opravoval Jozueho syn Ezer, predstavený Masfy, druhý úsek pozdĺž miesta, kade sa vystupuje ku zbrojnici v uhle. ²⁰ Za ním veľmi usilovne opravoval Zabdiho syn Baruch druhý úsek od uhla až po dvere domu najvyššieho kňaza Eljašiba. ²¹ Za ním opravoval Meremot, syn Hakosovho syna Uriáša, druhý úsek odo dverí Eljašibovho domu, až pokiaľ siahal Eljašibov

3, 11. Pecná veža bola asi tam, kde je dnes Dávidova veža. Nazývala sa tak asi preto, že tam mali krámy pekári.

3, 12. Výraz „so svojimi dcérami“ chce povedať, že na stavbe sa zúčastnili obce (k obci patriace osady) polokresu, ktorého predstaveným bol Šalum.

3, 13 – 14. Správa o reštaurovaní mestských múrov na západnej strane mesta. – Bethakerem (Bet-Hakkerem – Vinica) bolo miesto medzi Betlehemom a Tekuou.

3, 15 – 31. Popis reštaurovania mestských múrov na juhovýchode a na východe mesta.

3, 15. Rybničný múr šiel vedľa rybníka Siloe, kam tiekla voda z vodovodu. – Kráľovská záhrada bola na juhovýchode mesta (porov. 2 Kr 25, 4). – Dávidovo mesto bolo na Ofeli, na juhovýchodnom pahorku Jeruzalema. Z Dávidovho mesta sa zostupuje do údolia Kedron.

3, 16. Bet-Sur porov. Joz 15, 58; 2 Krn 11, 7. – Dávidov hrob porov. 1 Kr 2, 10. – „Domom bohatierov“ boli kasárne.

3, 17. Keila, mestečko na západ od Jeruzalema, dnes Chirbet Kilá.

dom. ²² Za ním opravovali kňazi, muži z rovín. ²³ Za nimi opravovali Benjamín a Chašub oproti svojim domom. Za nimi opravoval Azariáš, syn Ananiášovho syna Másijaša, neďaleko svojho domu. ²⁴ Za ním opravoval Chenadadov syn Binui druhý úsek od Azariášovho príbytku po záhyb a po roh. ²⁵ Uzaiho syn Palal opravoval oproti záhybu veže, ktorá čnie v hornej časti kráľovského domu pri väzenskom dvore, za ním Parošov syn Pedaiáš. ²⁶ Chrámoví nevolníci, ktorí bývali na Ofele, opravovali až oproti Vodnej bráne na východe a až po vežu, čo tu vyčnievala. ²⁷ Za nimi opravovali Tekuania druhý úsek od náprotivného miesta veľkej veže, čo tu vyčnievala, po Ofelský múr. ²⁸ Vyše Konskej brány opravovali kňazi, každý oproti svojmu domu. ²⁹ Za nimi opravoval Imerov syn Sadok oproti svojmu domu. Za ním opravoval Šechaniášov syn Šemaiáš, strážca Východnej brány. ³⁰ Za ním opravoval Šelemiášov syn Chananiáš a Salafov šiesty syn Chanun druhý úsek. Za ním opravoval Berechiášov syn Mešulam oproti svojmu bytu. ³¹ Za ním opravoval Malkiáš, člen zlatníkov, až po dom chrámových nevolníkov a kupcov oproti Strážnej bráne a až po Hornú rožnú izbu. ³² Medzi Hornou izbou na rohu a medzi Ovčou bránou opravovali zlatníci a kupci.

Nepriateľstvá protivníkov. – ³³ Keď sa Sanabalat dozvedel, že stavíme múr, rozhneval sa a veľmi sa zlostil. Posmieval sa Židom ³⁴ a pred svojimi súkmeňovcami a samarijským davom sa vyslovil: „Čo to robia títo mizerní Židia?! Dovolia im to? Vari budú obetovať? Vari za deň skončia? Vari budú vedieť z hromád prachu opäť urobiť kamene, ktoré ľahli popolom?“ ³⁵ Amončan Tobiáš, ktorý stál pri ňom, vyslovil sa takisto: „Len nech stavajú! Ved' stačí, keď príde líška, prerazí ich kamenný múr.“

3, 22. Muži z rovín pochádzali asi z jordánskych nížin.

3, 28. Konská brána bola na východnej strane mesta oproti juhovýchodnému rohu chrámového komplexu. Vodná brána bola od nej niečo južne. Nazývala sa tak preto, že sa ňou išlo k prameňom Gihon.

3, 29. Východná brána bola severne od Konskej brány. Konská brána bola teda uprostred medzi Vodnou a Východnou bránou. I vzdialenosti medzi nimi boli temer rovnaké.

3, 31. Strážna brána (ináč Súdna brána) bola neďaleko

severovýchodného rohu chrámového komplexu, severnejšie od Východnej brány. Nazývala sa tak azda preto, že bola blízko strážnice; k nej patrila možno i tá „Horná rožná izba“, ktorá mohla byť rozhladiňou. 3, 34. Sanabalatove slová sú i posmechom, i tajnou zakrývanou vyhrážkou. Chcel nimi povedať: Ak sa Židom skrze obetu prinesenú Bohu naozaj pošťasti múr vybudovať, dá im pokoj. Toto je však nemožné, a preto je vždy dosť času zakročiť proti nim.

- 36 „Počuj, Bože náš, ako nami pohrdajú!
Vráť ich pohanenie na ich hlavu
a vydaj ich na lup v krajine, kde budú zajatcami!
37 Neodpušť ich nepravosť.
Nech sa ich hriech nezotrie spred tvojej tváre,
lebo popúdzali teba pred stavajúcimi.“

38 No my sme stavali múr ďalej, a keď bol celý múr dopoly pospájaný, chopil sa ľud s chuťou ďalšej práce.

3
36

— **4** Nepriateľské úklady. – ¹ Keď sa dozvedeli Sanabalat, Tobiaš, Arabi a Amončania s Azotčanmi, že badať pokrok na oprave jeruzalemských múrov, že sa rozsadliny začali uzavierať, náramne sa rozsrdili ² a všetci sa sprisahali spoločne, že pôjdu do útoku proti Jeruzalemu a že v ňom vyvolajú zmätok. ³ No my sme sa modlievali k svojmu Bohu a postavili sme proti nim stráž vo dne i v noci na ochranu pred nimi.

4
8

- 4 Lenže Židia vyhlásili:
„Ochabuje nosičova sila
a je príliš veľa rumov,
nevládzeme teda
budovať múr ďalej.“

⁵ Naši protivníci povedali: „Nenazdajú sa a nezbadajú, kým nevtrhneme doprostred nich; pobijeme ich a znemožníme ďalšiu prácu.“

Nehemiášova obozretnosť. – ⁶ Keď však prišli Židia, ktorí bývali blízko nich, a desať ráz nám povedali zo všetkých tých miest: „Vráťte sa k nám!“, ⁷ postavil som dolu na priestranstve za múrom, kde bol už otvorený kraj, ľud usporiadaný po čeladiach s ich mečmi, kopijami a s ich lukmi. ⁸ A keď som si to prezrel, postavil som sa a povedal som šľachte, kniežatám a ostatnému ľudu: „Nebojte sa ich! Pamätajte na veľkého a hrozného Pána a bojujte za svojich bratov, za svojich synov, za svoje dcéry, za svoje manželky a za svoje domy!“

4, 7. Hebrejský text je na tomto mieste ťažko zrozumiteľný a pravdepodobne sa nezachoval v presnom znení. Nehemiáš azda podľa správy v tomto verši

rozostavil stráže na tých miestach hradieb, ktoré boli nižšie položené, lebo stateto sa najskôr mohol čakať vpád nepriateľa.

⁹ Keď sa naši nepriatelia dozvedeli, že nás o tom upovedomili a že Boh zmaril ich zámer, všetci sme sa vrátili k múru, každý k svojej práci. ¹⁰ Od toho dňa pracovala na stavbe len polovica mojich šuhajov, druhá polovica bola pohotove s kopijami, pavézami, lukmi a panciermi; a velitelia stáli za všetkými príslušníkmi Júdovho domu. ¹¹ Aj tí, ktorí stavali múr, aj tí, ktorí nosili a nakladali bremená, každý jednou rukou pracoval a druhou držal zbraň. ¹² Každý z tých, čo boli zamestnaní na stavbe, mal pripásaný meč na bedrách a takto staval. Trubač s poľnicou stál povedľa mňa. ¹³ Šlachte, kniežatám a ostatnému ľudu som vyhlásil: „Roboty je veľa a je rozsiahla a my sme roztrúsení po tom múre naďaleko jeden od druhého. ¹⁴ Skaďtekoľvek počujete zvuk trúby, ta sa zbehnite k nám! Náš Boh bude za nás bojovať.“

4
9
—
5
5

¹⁵ A tak sme my pracovali na stavbe a polovica bola pohotovo s kopijami od východu dennice, až kým sa nezažali hviezdy. ¹⁶ Vtedy som ľudu povedal i toto: „Nech každý aj so svojím sluhom nocuje dnu v Jeruzaleme a nech nás vymieňajú v noci na stráži a vo dne na stavbe!“ ¹⁷ Nuž ani ja, ani moji bratia, ani moji šuhaji, ba ani strážne mužstvo, čo ma sprevádzalo, nevyzliekali sme svoje odevy. Každý išiel so zbraňou po vodu.

5 Ponosy chudobného ľudu na boháčov. – ¹ Strhol sa veľký krik ľudu a ich žien proti svojim súkmeňovcom Židom. ² Jedni vraveli: „Máme veľa synov a dcér, musíme si zadovážiť zbožie, lebo nám treba jesť, aby sme si zachovali život.“ ³ Druhí povedali: „Musíme dať do zálohu svoje polia, vinice a domy, aby sme si opatrili zbožie, lebo hladujeme.“ ⁴ Iní zasa hovorili: „Nútení sme požičať si peniaze na kráľovskú daň a pozakladať svoje polia so svojimi vinohradmi. ⁵ Veď naše telo je také isté ako telo našich bratov. Aké sú ich deti, také isté sú aj naše deti, a my musíme nielen svojich synov, lež i svoje dcéry uvrhovať do poroby. Podaktoré z našich

4, 9. Nepriatelia sa vzdali svojich útočných plánov, keď sa presvedčili, že Židia sú pripravení na každý, ba aj náhly, nečakaný útok.

4, 10. Časť Nehemiášovho služobníctva stála vždy pohotová v zbrani.

4, 12. Trubač strúbou bol vždy Nehemiášovi v pätách,

aby v čase potreby mohol hneď trúbiť na poplach.

5, 4 n. Zákon dovoľoval v núdzi predať svoje deti do otroctva iným Židom (porov. Ex 21, 7; Lv 25, 39–41). Lenže bolo treba s nimi mierne nakladať a po siedmich rokoch ich bolo treba bez náhrady prepustiť (Ex 21, 2).

dcér sa už i stali nevoľnicami a my si nemôžeme pomôcť, lebo naše pozemky a vinohrady majú iní.“

Odpustenie dlhov. – ⁶ Rozsrdil som sa veľmi, keď som počul ich krik a tieto ich reči. ⁷ Zaumienil som si, že sa pustím do šľachty a predstavených a poviem im: „Vy všetci ste úžerníci voči svojim bratom!“ Zvolal som veľké zhromaždenie proti nim ⁸ a povedal som im: „My sme vykupovali svojich bratov Židov, ktorí boli predávaní pohanom, ako nám len bolo možné. A vy sami predávate svojich bratov! A predávajú ich našincom!“ Mlčali a nevedeli odpovedať. ⁹ Povedal som ďalej: „To, čo robíte, je nesprávne. Prečo nekráčate v bázni pred naším Bohom, aby nás naši nepriatelia, pohania, nepotupovali? ¹⁰ Veď i ja, i moji bratia, ba i moji služobníci požičiavali sme mnohým peniaze a obilie! Nože, odpustíte im túto pohľadávku! ¹¹ Vráťte im, prosím, ešte dnes ich pozemky, ich vinice, ich olivové sady a ich domy! Odpustíte im aj stú čiastku za peniaze, obilie, mušt a olej, ktoré ste im požičali!“ ¹² Odvetili: „Vrátime a nebudeme nič požadovať od nich. Urobíme, ako vravíš.“ Zavolať som kňazov a vyžiadal som od nich prísahu, že budú konať podľa tohto sľubu. ¹³ Vytriasol som náber svojho rúcha a povedal som: „Nech takto povytriasa Boh každého, kto nedodrží toto slovo, z jeho domova a z jeho majetku! Takisto nech je vytrasený a takisto nech je prázdny!“ Celá obec vyslovila: „Amen!“ a chválili Boha. A ľud toto rozhodnutie dodržal.

Nehemiášova nezištnosť. – ¹⁴ Ba čo viac, odo dňa, keď ma kráľ poveril, aby som bol vládárom v Judsku od dvadsiateho do tridsiateho druhého roku kráľa Artaxerxa, teda dvanásť rokov –, nežili sme ani ja, ani moji bratia na vládárskom chlebe. ¹⁵ Minulí vládári, moji predchodcovia, znamenali pre ľud veľkú ťarchu. Brali od nich na stravu a víno po štyridsať šeklov striebra denne. Ešte aj ich podriadení úradníci gniavili ľud. No ja som to nerobil,

5, 10. Nehemiášove slová veľmi zavázili, lebo sa mohol odvolať na svoj príklad.

5, 11. Stá čiastka predstavovala úrok za mesiac, ročne teda 12 percent. Iní exegeti však myslia, že nevyzýval na odpustenie úrokov, veď tie i tak Zákon zakazoval (porov. *Ex* 22, 25; *Lv* 25, 37; *Dt* 23, 20), ale na odpustenie podľžnosti.

5, 13. V Palestíne podnes nosievajú za košelou nad

pásom, čo treba, jedlo, peniaze a i.

5, 14. Vydržiavať kráľovho námestníka a jeho úradníkov bolo totiž povinnosťou ľudu, ktorý mu bol podriadený. Námestníci po Zorobábelovi zdierali ľud a podľa všetkého boli Nežidia.

5, 15. Šekel striebra vážil 8,41 g, čiže 40 šeklov predstavovalo 336,4 g.

lebo som sa bál Boha. ¹⁶ Ešte aj pri oprave múru som priložil ruku k dielu. Nenakúpili sme poľa a všetci moji služobníci chodili na stavbu. ¹⁷ Pritom Židia, ktorí boli na vedúcich miestach, stopäťdesiat osôb, i tí, čo k nám prichádzali z okolitých národov, usádzali sa k môjmu stolu. ¹⁸ Denne prihotovovali celého býka a šesť vyberaných oviec okrem hydiny, čo mi tiež prihotovovali. Každý desiaty deň bolo množstvo všakového vína. Pri tom všetkom som nepožadoval vladársky plat, lebo na tento ľud ťažko doliehala služba. ¹⁹ Pamätaj mi, môj Bože, na dobré všetko to, čo som vykonal pre tento ľud!

5
16

Dokončenie stavby múrov

6
9

6 Nepriatelia stroja Nehemiášovi nástrahy a strašia. – ¹ Keď Sanabalatovi, Tobiášovi, Arabovi Gešemovi a ostatným našim nepriateľom doletelo do uší, že som postavil múr a že na ňom niet trhliny, hoci dovtedy som ešte neosadil vráta do brán, ² poslali mi Sanabalat s Gešom odkaz: „Pod', pohovoríme si v jednej z dedín na rovine Ono!“ Lenže oni zamýšľali urobiť mi zlé. ³ Preto som k nim poslal poslov s týmto odkazom: „Robím veľké dielo, preto nemôžem ísť. Akiste by práca postála, keby som ju nechal tak a šiel za vami dolu.“ ⁴ Štyri razy posielali ku mne takým istým spôsobom a ja som im vždy odpovedal ako prv.

Sanabalatov list Nehemiášovi. – ⁵ Potom poslal Sanabalat ku mne svojho sluhu s otvoreným listom piaty raz tým istým spôsobom. ⁶ V ňom stálo: „Medzi národmi sa povráva a Gešem hovorí to isté, že vy, ty a Židia strojíte sa vzbúriť, preto staviaš múr, a že by si rád bol ich kráľom podľa týchto rečí. ⁷ Aj prorokov že si postavil, aby o tebe roznášali po Jeruzaleme: »V Judei je kráľ!« Teraz sa kráľ dozvie o týchto pletkách. Preto len príd', aby sme sa poradili spolu!“ ⁸ Poslal som mu odkaz: „Nestalo sa nič také, ako hovoríš, ale ty sám si si to navymýšľal vo svojom srdci.“ ⁹ Všetci nám totiž chceli nahnať strachu, lebo si mysleli, že naše ruky nechajú tak prácu, takže ona vyjde nazmar. Preto som tým väčšmi dodával sily svojim rukám.

6, 7. O prorokoch, ktorí vyvolávali za kráľov, porov. 1 Kr 11, 29 - 31; 2 Kr 9, 1 - 3.

Nepravdivý prorok. – ¹⁰ Keď som tak raz vošiel do príbytku Šemaiáša, syna Mehetabelovho syna Delaiáša, ktorý sa zavrel, povedal mi: „Podme spolu do Božieho domu, dnu do chrámu, a zamknime dvere chrámu, lebo tá prídu zabiť, za noci ťa prídu zmárniť.“ ¹¹ Lenže ja som odpovedal: „Utekal by vari niekto taký, ako som ja? A kto taký, ako som ja, by sa opovážil vkročiť do chrámu a zostať nažive?! Nejdem!“ ¹² Poznal som hneď, že ho neposlal Boh, ale že to proroctvo mi povedal len preto, že ho Tobiáš a Sanabalat najali za odmenu. ¹³ Bol najatý za odmenu, aby som sa zľakol, urobil to a zhrešil. Bolo by sa im také niečo hodilo na mrzkú ohováračku mojej osoby, aby mi mohli utrhať na cti. ¹⁴ Pamätaj, môj Bože, na Tobiáša a na Sanabalata podľa ich skutkov a takisto na prorokyňu Noadiu a na ostatných prorokov, ktorí by mi boli radi nahnať strachu.

6
10
—
6
19

Dokončenie stavby. – ¹⁵ No i tak bol dokončený múr za päťdesiatdva dní dvadsiateho piateho elula. ¹⁶ Keď sa o tom dozvedeli všetci naši nepriatelia, zachveli sa všetky národy, čo boli vôkol nás, a zmalomyselneli veľmi, lebo poznali, že toto dielo sa dokonalo vďaka nášmu Bohu.

¹⁷ No aj vtedy premnohí poprední Židia odosielali Tobiášovi listy a zasa od Tobiáša prichádzali im. ¹⁸ Lebo v Judei bolo veľa takých, ktorých s ním viazala prísaha. Bol totiž zaťom Arachovho syna Šechaniáša. Jeho syn Jochanan si zas vzal dcéru Berechiášovho syna Mešulmana. ¹⁹ Ba pekne sa vyjadrovali o ňom aj predo mnou a zasa moje slová vynášali jemu. Aj Tobiáš posielal listy, aby ma strašil.

6, 10 – 11. Nepravdivý prorok Šemaiáš tiež pred Nehemiášom iba predstieral, že učinil sľub nevychádzať z domu, keď mu poslal odkaz, aby prišiel k nemu v dôležitej veci. Nehemiáš síce prišiel, ale zrazu vybadal, že Šemaiáš je podplateným záškodníkom, ktorý ho len takto vlákal do domu a ďalším predstieraním ho chce vlastne zbaviť života. Nuž keby ho bol Nehemiáš poslúchol a vstúpil do chrámu, on, nekňaz, na posvätné miesto prístupné len kňazom, spáchal by zločin, pre ktorý by si zaslúžil trest smrti (*Nm* 18, 7). Nehemiáš nesmel prejaviť strach. Útek by bol zbabelosťou.

6, 12. Šemaiáš akiste vystupoval pred Nehemiášom ako prorok, aby svojim slovám dodal väčšej váhy.

6, 14. Prorokov podobných Šemaiášovi, ako vidieť, bolo za Nehemiášových čias viac.

6, 15. Elul, šiesty mesiac židovského roka (polovica augusta – polovica septembra). – Oprava hradieb trvala 52 dní. Hradby teda opravili hneď v tom roku, v ktorom Nehemiáš prišiel prvý raz do Jeruzalema (445 pred Kr.; porov. 2, 1 pozn.). Staroveký dejepisec Jozef Flávius (*Židovské starožitnosti* XI) však píše, že jeruzalemský múr opravovali dva roky a štyri mesiace.

7 Starostlivosť o stráženie mesta. – ¹ Keď bol múr dobudovaný a keď som osadil vráta, boli ustanovení vrátnici, speváci a leviti.

² Svojmu bratovi Chananimu a veliteľovi pevnosti Chananiášovi som zveril hlavné velenie nad Jeruzalemom, lebo on bol mužom dôveryhodným a bohobojnejším ako mnohí iní. ³ Vydal som im rozkaz: „Neotvárať jeruzalemské brány, až keď už hreje slnko! Vráta treba zatvárať a zamykať závorami, kým tam ešte stoja! Majú tiež stavať stráže z Jeruzalemčanov, každého na jeho stanovište, každého oproti jeho domu!“

Súpis ľudu, ktorý sa vrátil zo zajatia. – ⁴ Mesto bolo rozsiahle a veľké, ale bývalo v ňom málo ľudí. Ešte neboli postavené domy.

⁵ Preto mi Boh vnukol zhromaždiť a spísať podľa príslušnosti k rodu šľachtu, kniežatá a ľud. A tu som našiel záznam o rode tých, ktorí prišli prví. Našiel som v ňom zápis:

Vodcovia. – ⁶ Toto sú tí príslušníci provincie, ktorí prišli zo zajatia vo vyhnanstve, ktorých babylonský kráľ Nabuchodonozor odvliekol a vrátili sa do Jeruzalema alebo do Judey, každý do vlastného mesta, ⁷ tí, čo prišli so Zorobábelom, Jozuem, Nehemiášom, Azariášom, Rámiášom, Nachamanim, Mardochejom, Bilšanom, Misperetom, Bigvaikom, Nechumom a Bánom.

Pospolitý ľud. – Počet mužov izraelského ľudu: ⁸ Farošových potomkov dvetisíc stosedemdesiatdva, ⁹ Šefatiášových tristosedemdesiatdva, ¹⁰ Arachových šesťstopäťdesiatdva, ¹¹ Fachat-Moabových po Jozuem a Joabovi dvetisíc osemstoosemnásť, ¹² Elamových tisíc dvestopäťdesiatštyri, ¹³ Zatuových osemstoštyridsaťpäť, ¹⁴ Zakajových sedemstošesťdesiat, ¹⁵ Binuiho šesťstoštyridsaťosem, ¹⁶ Bebaiho šesťstodvadsaťosem, ¹⁷ Azgadových dvetisíc tristodvadsaťdva, ¹⁸ Adonikamových šesťstošesťdesiatšesťdesiat, ¹⁹ Bigvaiho dvetisíc šesťdesiatšesťdesiat, ²⁰ Adinových šesťstopäťdesiatpäť, ²¹ Aterových z Ezechiášovej strany deväťdesiatosem, ²² Chašumových tristodvadsaťosem, ²³ Besaiho tristodvadsaťštyri, ²⁴ Charifových stodvanásť, ²⁵ Gabaončanov deväťdesiatpäť, ²⁶ Betlehemčanov a Netofančanov stoosemdesiatosem, ²⁷ Anatotčanov

7

1

—

7

27

7, 1. Múr bol dokončený v prvej polovici septembra roku 445 pred Kr. (porov. *Neh* 2, 1).

7, 2. O Chananim porov. *Neh* 1, 2. – Chananiáš bol

veliteľom chrámovej pevnosti.

7, 3. Nehemiáš sa postaral o bezpečnosť mesta presným stanovením stráží dňom i nocou.

stodvadsaťosem, ²⁸ Betazmavčanov štyridsaťdva, ²⁹ Kirjatiarimčanov, Kefirčanov a Béroťčanov sedemstoštyridsaťtri, ³⁰ Ramčanov a Gabaanov šesťstodvadsaťjeden, ³¹ Machmasčanov stodvadsaťdva, ³² Bet-Elčanov a Haičanov stodvadsaťtri, ³³ Novonebanov päťdesiatdva, ³⁴ Novoelamčanov tisíc dvestopäťdesiatštyri, ³⁵ Charimčanov tristodvadsať, ³⁶ Jerichovčanov tristoštyridsaťpäť, ³⁷ Lodčanov, Chadidčanov a Onočanov sedemstodvadsaťjeden, ³⁸ Senaanov tritisíc deväťstotridsať.

7   **Kňazi.** – ³⁹ Kňazov z Jedaiášovej krvi, Jozueho vetvy, deväťsto-
28   sedemdesiattri, ⁴⁰ Imerovej tisíc päťdesiatdva, ⁴¹ z Paschurovej
—   tisíc dvestoštyridsaťsedem, ⁴² z Charimovej tisíc sedemnásť.

7   **Leviti.** – ⁴³ Levitov, Jozueho potomkov po Kadmielovi, Hode-
65   vášovej vetvy, sedemdesiatštyri.

Speváci. – ⁴⁴ Spevákov, Asafových potomkov, stoštyridsaťosem.

Vrátnici. – ⁴⁵ Vrátnikov, Šalumových, Aterových, Talmonových, Akubových, Chatitových a Šobaiho potomkov, stotridsaťosem.

Nevolníci chrámu. – ⁴⁶ Nevolníkov chrámu, potomkov Sichaových, Chasufových, Tabaotových, ⁴⁷ Kerosových, Siaových, Fadonových, ⁴⁸ Lebanových, Chagabových, Šalmiho, ⁴⁹ Chananových, Gidelových, Gacharových, ⁵⁰ Reaiášových, Resinových, Nekodových, ⁵¹ Gazamových, Uzaových, Faseachových, ⁵² Besaiho, Meunimových, Nefišesimových, ⁵³ Bakbukových, Chakufových, Charchurových, ⁵⁴ Baslitových, Mechidových, Charšaových, ⁵⁵ Barkosových, Siserových, Tamachových, ⁵⁶ Nesiachových a Chatifaových; ⁵⁷ z potomkov Šalamúnových služobníkov: potomkov Sotaiho, Sofertových, Feridových, ⁵⁸ Jálových, Darkonových, Gidelových, ⁵⁹ Šefatiášových, Chatilových, Pochertových z Hasebaima a Amonových; ⁶⁰ všetkých chrámových nevoľníkov a potomkov Šalamúnových služobníkov bolo spolu tristodeväťdesiatdva.

Ludia bez rodových preukazov. – ⁶¹ Aj títo vyšli z Tel-Melacha, Tel-Charše, Kerubu, Adonu a Imeru, lenže nevedeli preukázať čelaď svojich otcov a svoj pôvod, či sú totiž z Izraela, ⁶² šesťstoštyridsaťdva Delaiášových, Tobiášových a Nekodových potomkov. ⁶³ Z kňazov Chabaiášovi a Hakosovi potomkovia, ďalej potomkovia Barzilaiho, ktorý si vzal za ženu z dcér Galaádčana Barzilaiho a bol nazvaný ich menom. ⁶⁴ Títo hľadali svoj zápis o rodovej príslušnosti, ale pretože nenašli, vylúčili ich z kňazstva. ⁶⁵ Kráľov námestník

im zakázal jesť zo svätosvätých vecí, dokiaľ nebude zasa stáť kňaz s urim a tumim.

Úhrn osôb a zvierat. – ⁶⁶ Celé toto spoločenstvo do jedného počítalo štyridsaťdvatisíc tristošesťdesiat, ⁶⁷ okrem ich sluhov a ich slúžok, ktorých bolo sedemtisíc tristotridsaťsedem; ďalej s nimi bolo dvestoštyridsaťpäť spevákov a speváčok. ⁶⁸ Koní mali sedemstotridsaťšesť, mulíc dvestoštyridsaťpäť, ⁶⁹ tiav štyristotridsaťpäť a oslov šesťtisíc sedemstodvadsať.

Dary na chrám. – ⁷⁰ Poniektorí náčelníci rodov venovali na stavebné dielo. Kráľov námestník dal do pokladu tisíc drachiem zlata, päťdesiat čiaš, päťstotridsať kňazských sukni. ⁷¹ Podajedni náčelníci rodov venovali na stavebný poklad dvadsaťtisíc drachiem zlata a dvetisíc dvesto mín striebra. ⁷² Toho, čo dal ostatný ľud, bolo dvadsaťtisíc drachiem zlata, dvetisíc mín striebra a šesťdesiatšesťdesiat kňazských sukni.

⁷³ Tak sa teda usadili kňazi, leviti, vrátnici, speváci a niektorí z ľudu, chrámoví nevoľníci a celý Izrael vo svojich mestách. A keď nastal siedmy mesiac – Izraeliti bývali už vo svojich mestách.

7
66
—
8
4

Obnovenie zmluvy ľudu s Bohom

PREČÍTANIE ZÁKONA A SLÁVNOSŤ STÁNKOV

8 Prečítanie Zákona. – ¹ Všetok ľud sa zišiel ako jeden muž oproti Vodnej bráne. Znalcovi Písma, Ezdrášovi, rozkázali priniesť knihu Mojžišovho zákona, ktorý Pán ustanovil pre Izraelitov. ² Kňaz Ezdráš teda v prvý deň siedmeho mesiaca priniesol zákon pred zhromaždenie mužov, žien a všetkých, ktorí boli schopní chápať, čo sa počúvalo. ³ Čítali z neho na námestí oproti Vodnej bráne od samého rána do polednia pred mužmi a ženami a všetkými, čo boli schopní chápať. ⁴ Zákonník Ezdráš stál na drevenej vyvýšenine,

7, 73. Siedmy mesiac židovského roka sa volal tišri (polovica septembra – polovica októbra). Tento mesiac bol zvlášť posvätný. Prvého dňa tohto mesiaca sa totiž slávil nový občiansky rok, čím sa obvyklému sviatku s odpočinkom, aký býval prvého dňa každý mesiac (novmesiac), dostávalo veľkého významu. Na desiaty deň zas v tomže mesiaci bol sviatok Zmierenia.

Napokon od 15. do 21. dňa sa slávil sviatky Stánkov (porov. *Lv* 23, 23–44; *Nm* 29, 12–38).

8, 1. Vodná brána porov. *Neh* 3, 28 pozn. – Čítať Zákon na sviatok Stánkov každý siedmy rok bolo predpísané v knihe *Dt* 31, 9–13. – Ezdráš je tu v Knihe Nehemiášovej spomenutý po prvý raz.

ktorú na tento cieľ urobili. Vedľa neho stáli po pravici Matatiáš, Semeiáš, Anaiáš, Uriáš, Chilkiáš a Maásiáš, po jeho ľavici Pedaiáš, Mišael, Malkiáš, Chašum, Chašbadana, Zachariáš a Mešulam.
⁵ Ezdráš otvoril knihu pred očami všetkých ľudí, prevyšoval totiž všetok ľud, a keď ju otváral, všetok ľud vstal. ⁶ Ezdráš dobrorečil Pánovi, veľkému Bohu, a ľud rad-radom odpovedal: „Amen, amen!“, pričom zdvíhal ruky. ⁷ Potom sa zas sklonili a klaňali sa Pánovi tvárou až po zem. Leviti Jozue, Bani, Šerebiáš, Jamin, Akub, Šabetai, Hodiáš, Maásiáš, Kelita, Azariáš, Jozabad, Chanan a Pelaiáš vykladali ľudu zákon. Ľud stál a nepohol sa z miesta. ⁸ A čítali z knihy, z Božieho zákona, stať za staťou a vykladali zmysel, takže rozumeli tomu, čo sa prečítalo.

8
5
—
8
16

Smútok ľudu. – ⁹ Vtedy Nehemiáš, to jest kráľov námestník, Ezdráš, kňaz a zákonník, a leviti, čo vyučovali ľud, povedali celému spoločenstvu: „Tento deň je zasvätený Pánovi, vášmu Bohu. Nežialte a neplačte!“ Všetok ľud totiž plakal, keď počul slová zákona. ¹⁰ Potom im povedal: „Choďte, zajedzte si niečo masťného a vypite si sladkého, no niečo z toho pošlite aj tomu, kto si nenachystal! Lebo tento deň je zasvätený nášmu Pánovi. A nermúťte sa, lebo radosť v Pánovi je vaša sila!“ ¹¹ Leviti takisto upokojovali všetok ľud a hovorili: „Mlčte, lebo tento deň je svätý! Nermúťte sa!“ ¹² A tak všetok ľud išiel jesť, piť, rozposielať podiely a oslavovať s veľkou radosťou, lebo pochopili slová, ktoré im zvestovali.

Sviatok Stánkov. – ¹³ Na druhý deň sa zhromaždili náčelníci rodov všetkého ľudu, kňazi aj leviti k zákonníkovi Ezdrášovi, aby lepšie poznali slová zákona. ¹⁴ A našli napísané v zákone, čo Pán prikázal prostredníctvom Mojžiša, že Izraeliti majú bývať v stánkoch na slávny deň v siedmom mesiaci ¹⁵ a že majú vyhlásiť a vyvolať vo všetkých svojich mestách aj v Jeruzaleme: „Vyberte sa na vrchy a naznášajte ratolestí šľachtených i divých olív, ratolestí myrtových a palmových a ratolestí hustolistých stromov na stavanie stánkov, ako je napísané.“ ¹⁶ Ľud teda vyšiel a nanosil

8, 5. Ľud vstal z úcty k Zákonu a postojacky počúval Božie slovo.

8, 9. Národ plakal, lebo z čítaného Zákona mu vysvitlo, ako často proti nemu zhrešil, ako často hriechmi privoľával na seba Boží trest. Sviatok novmesiaca bol však

sviatkom radošným. Plač v takýto deň nebol vhodný, lebo túto radosť rušil.

8, 16. Brána Efraim bola na severe mesta, varí neďaleko dnešnej Damaskej brány.

a urobil si stánky, jedni na streche, druhí na dvore, iní zas na nádvoriach Božieho domu a na námestí Vodnej brány a takisto na námestí Efraimovej brány. ¹⁷ A tak si celé spoločenstvo tých, čo sa vrátili zo zajatia, porobilo stánky a bývalo v stánkoch. Izraeliti to nerobili od dní Nunovho syna Jozueho až do tohto dňa. Preto bola veľmi veľká radosť. ¹⁸ A tak deň čo deň čítali z knihy Božieho zákona, od prvého dňa až po posledný. Sviatok slávili sedem dní. Na ôsmy deň bolo potom podľa obyčaje slávnostné zhromaždenie.

POKÁNIE ĽUDU IZRAELSKÉHO

9 Verejné pokánie. – ¹ Na dvadsiaty štvrtý deň tohto mesiacu sa Izraeliti zhromaždili, postili sa, obliekli sa do vrecovín a posypali sa prachom. ² Keď sa izraelskí súkmeňovci odlúčili od všakových cudzozemcov, postavili sa a vyznávali svoje hriechy a nepravosti svojich otcov. ³ Potom povstali priam na mieste, kde boli, štvrt dňa čítali z knihy zákona Pána, svojho Boha, a štvrt dňa sa vyznávali a klaňali sa Pánovi, svojmu Bohu. ⁴ Na levitské vyvýšené miesto vystúpili Jozue, Bani, Kadmiel, Šebaniáš, Buni, Šerebiáš, Bani a Chenani a vzývali veľkým hlasom Pána, svojho Boha. ⁵ A leviti Jozue, Kadmiel, Bani, Chašabniáš, Šerebiáš, Hodiáš, Šebaniáš a Fetachiáš odriekali túto modlitbu:

Kajúcna modlitba. – „Vstaňte, dobrorečte Pánovi, svojmu Bohu, od vekov až naveky! A nech sa zvelebuje tvoje slávne meno, vyvýšené nado všetko zvelebovanie a chválu!

⁶ Ty si, Pane, ty si jediný! Ty si urobil nebo a nebesá so všetkým ich vojskom, zem i všetko, čo je na nej, moria aj so všetkým, čo je v nich. Tomu všetkému ty dávaš život. Tebe sa klania nebeské

8
17
—
9
6

8, 17. Sviatky Stánkov sa od čias Jozueho iste slávili často (porov. 1 Kr 8, 65; 2 Krn 7, 8). Ezdráš ich tiež slávil (porov. Ezd 3, 4). Tentoraz však nebývalá radosť zaplavila všetky srdcia, lebo Jeruzalem sa po návrate svojich synov z bolestného vyhnanstva dvíhal z prachu a znova sa stával stredobodom židovského náboženského a národného života.

8, 18. O slávnostnom zhromaždení na ôsmy deň porov. Lv 23, 36; Nm 29, 35 n.

9, 1 – 2. Sviatky Stánkov trvali od 15. do 21. tíšri (porov. 8, 18). Na ôsmy deň (22. tíšri) bolo slávnostné zhromaždenie. Potom jeden deň bol voľný (23. tíšri). Za ním nasledoval Deň pokánia (24. tíšri). V tento deň sa Židia vyplakali, kajali sa z previnení minulých pokolení

i z vlastných hriechov. Napokon sa zmluvou s Bohom zaviazali zachovávať Zákon, ktorý v minulosti často prestúpili.

9, 3. Za tento čas nemohli prečítať celý Zákon (5 kníh Mojžišových), ale iba jeho najdôležitejšie časti, kde sú priame Božie príkázania so svojimi sankciami (odmena a tresty). Ezdrášovým poslucháčom nebol tento Zákon nový, nikdy nepočutý. Preto sa hneď ochotne a všeobecne zaviazali zachovať Zákon, ktorý dal Boh Mojžišovi, teda Zákon starý, dávno známy, len nie vždy dodržiavaný.

9, 5 – 37. Táto modlitba je zároveň aj úvodom k obnoveniu zmluvy s Bohom.

vojsko. ⁷ Ty si, Pane, ten Boh, ktorý si vybral Abrama a vyviedol ho z Chaldejského Uru a dal si mu meno Abrahám. ⁸ Zistil si, že jeho srdce je verné tebe, uzavrel si s ním zmluvu, že dáš jeho potomstvu kanaánsku, hetejskú, amorejskú, ferezitskú, jebuzejiskú a gergezejskú krajinu; a svoje slovo si dodržal, lebo ty si spravodlivý.

⁹ Videl si sužobu našich otcov v Egypte a počul si ich výkrik pri Červenom mori. ¹⁰ Urobil si znamenia a divy na faraónovi, na všetkých jeho služobníkoch a na celom ľude jeho krajiny, lebo si vedel, že s nimi bezohľadne nakladali. Urobil si si tak meno, aké je i dnes.

⁷ ¹¹ Rozdvojil si more pred nimi, že prešli suchou nohou stredom mora. Tých však, čo ich prenasledovali, vrhol si do hlbín ako kameň do hlbokkej vody. ¹² Vo dne si ich vodil oblačným stĺpom, v noci stĺpom ohnivým, aby si im osvecoval cestu, ktorou sa im bolo treba uberať.

⁹ ¹³ Potom si zostúpil na vrch Sinaj a hovoril si s nimi z neba a dal si im správne súdy, spoľahlivé zákony, dobré ustanovenia a prikázania.

²³ ¹⁴ Vyjavil si im tiež svoju svätú sobotu a prostredníctvom svojho služobníka Mojžiša dal si im prikázania, ustanovenia a zákon. ¹⁵ Dal si im chlieb z neba, keď bol u nich hlad, a vyviedol si pre nich vodu zo skaly, keď boli smädní. Vyzval si ich, aby šli a zabrali krajinu, a zdvihol si svoju ruku, že im ju dáš.

¹⁶ Lenže oni, naši otcovia, si počínali pyšne, boli tvrdošíjni a nevšímali si tvoje prikázania. ¹⁷ Odopreli poslúchať a nerozpamätúvali sa na tvoje divy, ktoré si pre nich urobil, ale zatvrdili svoje šije, ustanovili si náčelníka a chceli sa vo svojej hlavatosti vrátiť do svojho otroctva. No ty si Boh, ktorý odpúšťa, si láskavý a milosrdný, dlho zhovievavý a veľkého zľutovania. Neopustil si ich. ¹⁸ Ešte ani vtedy, keď si urobili liate teľa a keď povedali: »To je tvoj boh, ktorý ťa vyviedol z Egypta« – a dopustili sa veľkého rúhania; ¹⁹ ty si ich vo svojom preveľkom milosrdenstve neopustil na púšti. Oblačný stĺp sa nehol od nich vo dne, aby ich viedol cestou, ani ohnivý stĺp v noci, aby im osvecoval cestu, ktorou sa im bolo treba uberať. ²⁰ Svojho dobrého ducha si im dal, aby ich on učil. Ich ústam si neodoprel svoju mannu a dal si im vodu, keď ich trápil smäd. ²¹ Štyridsať rokov si ich živil na púšti. Nechýbalo im nič. Odev sa im neodral a nohy im neopúchali.

²² Dal si im kráľovstvá a národy a porozsádzal si ich po územiach. A tak zaujali dedične Sichonovu krajinu, krajinu chešbonského kráľa, i krajinu bášanského kráľa Oga. ²³ A ich synov si rozmnožil

ako hviezdy na nebi a voviedol si ich do krajiny, o ktorej si hovoril ich otcom, že do nej vojdú a dedične ju zaujmú. ²⁴ I vošli synovia a zaujali dedične krajinu. Ponižil si obyvateľov krajiny Kanaánčanov pred nimi a vydal si im ich do ruky, ich kráľov aj národy tej krajiny, aby naložili s nimi, ako sa im páči. ²⁵ Vzali teda opevnené mestá a úrodnú pôdu a ujali sa vlastníckeho práva nad domami, v ktorých bolo plno dobrých vecí, vykopané studne, vinohrady, olivové záhrady a množstvo ovocných stromov. I jedli, nasýtli sa, stučneli a oplývali rozkošami v tvojej veľkej добрote.

²⁶ Ale stali sa spurnými a vzbúrili sa proti tebe, tvoj zákon zahodili za svoj chrbát, povraždili tvojich prorokov, ktorí ich nabádali, aby sa vrátili k tebe, a dopúšťali sa veľkých rúhaní. ²⁷ Preto si ich vydal do ruky ich odporcov a sužovali ich. No keď v časoch svojej súžby volali zas k tebe, ty si ich vyslyšchal z neba. Vo svojom veľkom zľutovaní dával si im vysloboditeľov, ktorí ich vyslobodzovali z rúk ich nepriateľov. ²⁸ Len čo si však pooddýchli, opäť robili, čo sa ti nepáči, a preto si ich zasa poprepúšťal do rúk ich nepriateľov a oni panovali nad nimi. No keď sa obrátili a keď volali zas k tebe, ty si ich vyslyšchal z neba a opätovne si ich vyslobodil vo svojich zľutovaniach. ²⁹ Napomínal si ich vážne, aby si ich prinavrátil k svojmu zákonu, lež oni vystrájali pyšne, tvoje prikázania neposlúchali a prehrešovali sa proti tvojim rozhodnutiam, skrze ktoré žije človek, čo ich nasleduje. Mykli plecom, boli hlavatí a neposlúchali. ³⁰ Veľa rokov si im zhovieval a usvedčoval si ich svojím duchom prostredníctvom svojich prorokov, ale nepočúvali, a preto si ich vydal do rúk národov iných krajín. ³¹ Lenže vo svojom preveľkom zľutovaní nedal si im celkom zahynúť a neopustil si ich, lebo ty si Boh láskavý a milosrdný. ³² A tak teraz, náš Bože, ty, veľký, mocný, hrozný Bože, ktorý milostivo zachovávaš zmluvu, nepokladaj za málo všetky útrapy, ktoré zastihli nás, našich kráľov, našich hodnostárov, našich kňazov, našich prorokov a našich otcov s celým tvojím ľudom od čias asýrskych kráľov až podnes! ³³ Ty si, pravda, spravodlivý pri všetkom, čo na nás prišlo, lebo ty si konal verne, ale my sme sa dopúšťali nešlachetných vecí. ³⁴ Naši králi, naši hodnostári, naši kňazi, ba i naši otcovia sa nesprávali tvojím zákonom a boli nevšímaví voči

9
24
—
9
34

9, 27. Tak sa správal národ v dobe sudcov (porov. *Sdc* 2, 11-23; 3, 9-15; 4, 3-24).

tvojim príkazom a výstrahám, ktoré si im dával. ³⁵ Oni ti neslúžili vo svojom kráľovstve a v tvojom hojnom dobrodení, ktoré si im preukazoval, a v krajine širokej a žirnej, ktorú si im dal, a neodvrátili sa od svojich zlých skutkov. ³⁶ Preto sme dnes rabmi. V krajine, ktorú si dal našim otcom, aby požívali jej plody a jej dobré veci; áno, my sme v nej rabmi! ³⁷ A jej veľký výnos patrí teraz kráľom, ktorých si ty ustanovil nad nami pre naše hriechy. Vládnú nad našimi telami a naším dobytkom, ako sa im líbi, a my sme vo veľkej súžbe.“

9
35
—
10
29

10 **Obnovenie zmluvy s Bohom.** – ¹ „Pre toto všetko my robíme pevnú zmluvu a spisujeme ju. Naši hodnostári, naši leviti a naši kňazi potvrdzujú na nej pečaťami svoje podpisy.“

² Uviedli sa na nej: Chachaliášov syn Nehemiáš, kráľov námestník, a Sedechiáš, ³ Seriáš, Azariáš, Jeremiáš, ⁴ Pašchur, Amariáš, Malkiáš, ⁵ Chatuš, Šebaniáš, Maluch, ⁶ Charim, Meremot, Obadiáš, ⁷ Daniel, Gineton, Baruch, ⁸ Mešulam, Abiáš, Mijamin, ⁹ Maásiáš, Bilgai, Šemaiáš; to boli kňazi.

¹⁰ Ďalej leviti: Azaniášov syn Jozue, Binuji z Chenandadových potomkov, Kadmiel ¹¹ a ich druhovia Šebaniáš, Hodiáš, Kelita, Pelaiáš, Chanan, ¹² Micha, Rechob, Chašabiáš, ¹³ Zakur, Šerebiáš, Šebaniáš, ¹⁴ Hodiáš, Bani a Beninu.

¹⁵ Hlavní z ľudu: Paroš, Pachat-Moab, Elam, Zatu, Bani, ¹⁶ Buni, Azgad, Bebai, ¹⁷ Adoniáš, Bigvai, Adin, ¹⁸ Ater, Chizekiáš, Azur, ¹⁹ Hodiáš, Chašum, Besai, ²⁰ Charif, Anatot, Nebai, ²¹ Magpiáš, Mešulam, Chezir, ²² Mešezabel, Sadok, Jadua, ²³ Pelatiáš, Chanan, Anaiáš, ²⁴ Hoseáš, Chananiáš, Chašub, ²⁵ Haločeš, Pilcha, Šobek, ²⁶ Rechum, Chašabua, Maásiáš, ²⁷ Achiáš, Chanan, Anan, ²⁸ Maluch, Charim a Bána.

²⁹ Ostatný ľud, kňazi, leviti, vrátnci, speváci, chrámoví nevoľníci, všetci, ktorí sa vrátili od národov krajín k Božiemu zákonu, ich

9, 37. Židia, ktorí sa vrátili z Babylonu, neboli oslobodení od tiarch, ktoré na židovskú krajinu uvalili perzskí králi. Odovzdávali im naturálne dávky, clá a dane. Mohli ich brať na roboty a povolávať ich do vojenskej služby.

10, 1 n. Prvý sa podpísal kráľovský námestník Nehemiáš; za ním Sedechiáš, ktorý bol najskôr hlavou židovskej samosprávy.

10, 3 – 9. Podpisy za kňazské triedy. Prekvapuje, že niet medzi nimi Ezdrašov a Eljašibov podpis. Túto zmluvu za obidvoch podpísal azda len Seraiáš ako hlava rodu, od ktorého pochádzali obaja.

10, 10 – 14. Podpisy za levitské oddelenie.

10, 15 – 28. Podpisy za príslušné rody. Za každý rod, triedu, oddelenie podpísal zmluvu len ten, kto ich právoplatne zastupoval. Ostatní sa pripájali k svojim

manželky, ich synovia a dcéry, všetci, ktorí vedeli pochopiť, ³⁰ pripájali sa k svojim slávnym súkmeňovcom.

Zmluvné záväzky. – Zaklínali sa a prisahali: že sa budú riadiť Božím zákonom, ktorý bol daný prostredníctvom Božieho služobníka Mojžiša;

že budú zachovávať a plniť všetky prikázania Pána, nášho Boha, i jeho ustanovenia a jeho predpisy;

³¹ a preto že nebudeme dávať svoje dcéry národom krajiny ani brať ich dcéry svojim synom;

³² od národov krajiny, ktoré prinesú v sobotný deň na trh tovar a akékoľvek potraviny, ani v sobotu, ani v iný sviatočný deň nevezmeme nič;

v siedmom roku sa zriekneme poľnej úrody a akéhokoľvek vymáhania dlhov;

³³ ukladáme si za povinnosť dávať ročne tretinu šekla na potreby domu svojho Boha, ³⁴ na predkladné chleby, na ustavičnú obetu, na ustavičný celopal, na soboty, na novmesiace, na slávnosti, na posvätné veci, na obety za hriech na uzmiernenie pre Izrael a na všetlijaké potrebnosti domu nášho Boha.

³⁵ A my, kňazi, leviti a ľud, sme hodili aj lós o dodávke dreva; že ho budeme donášať pre dom nášho Boha po čeladiach našich otcov v určenom čase z roka na rok, aby bolo na pálenie na oltári Pána, nášho Boha, ako je predpísané v zákone.

³⁶ Budeme tiež odovzdávať prvotiny svojich polí a prvotiny všetkých plodov z hocakého stromu z roka na rok do Pánovho domu;

³⁷ zaväzujeme sa ďalej odovzdávať pre dom nášho Boha svojich prvorodencov i prvotiny svojho statku, ako je predpísané v zákone, i prvotiny svojho dobytku a svojho stáda kňazom konajúcim službu v dome nášho Boha. ³⁸ Ďalej najlepšiu časť svojich múčnych výrobkov a svojich obetí pozdvihnutia, plodov všetkých stromov, muštu a oleja budeme tiež odovzdávať kňazom do miestností domu svojho Boha, priam tak desatinu svojich polí levitom. A leviti budú tie desatiny vyberať vo všetkých mestách, kde budeme obrábať zem.

10

30

—

10

38

predstaviteľom a zástupcom a iba ústne slubovali, že tú zmluvu s Bohom, podpísanú židovskými hodnostármi, budú tiež verne zachovávať.

10, 31. O miešaných manželstvách porov. *Ezd* 9, 2.

10, 35. Zaobstarávanie dreva v kraji, kde je málo dreva, znamenalo iste veľkú námahu a zaiste aj nemalý náklad.

³⁹ Nech je s levitmi kňaz, Áronovec, keď sa vyberajú levitské desatiny, a leviti nech odnášajú desatinu desatiny do príbytku nášho Boha do miestnosti pokladnice. – Do týchto miestností totiž prinášali Izraeliti a leviti obetné dary obilia, muštu a oleja. Tam bývali aj posvätné nádoby, kňazi konajúci službu, vrátnici a speváci. – Nebudeme teda nedbanliví o dom svojho Boha.

Obnovenie občianskeho poriadku

10

39

—

ZOZNAM OBYVATEĽOV A POKOLENÍ

11

11

11 Presídlenie čiastky vidieckeho obyvateľstva do Jeruzalema. – ¹ Predstavenstvo ľudu bývalo v Jeruzaleme a ostatný ľud hádzal lós, aby z každých desať mužov vylosoval toho, ktorý musí bývať v svätom meste Jeruzaleme, kým deväť desiatín sa nechávalo vo vidieckych mestách. ² Ľud ďakoval všetkým mužom, čo sa dobrovoľne ponúkli, že budú bývať v Jeruzaleme.

³ Títo pohlavári provincie bývali v Jeruzaleme a v judských mestách. Každý sa usadil na svojom majetku vo svojich mestách, izraelský ľud, kňazi, leviti, chrámoví nevoľníci i potomkovia Šalamúnových nevoľníkov.

Júdovci a Benjamínovci. – ⁴ V Jeruzaleme sa usadili Júdovci a Benjamínovci. Z Júdovcov: Ataiáš, syn Uziáša, syna Zachariáša, syna Amariáša, syna Šefatiáša, syna Mahalela z Faresovho potomstva. ⁵ Ďalej Maásiáš, syn Barucha, syna Kolchoza, syna Chazaiáša, syna Adadiáša, syna Jojariba, syna Zachariáša, syna Silončana. ⁶ Všetkých Faresových potomkov, ktorí bývali v Jeruzaleme, bolo štyristošesťdesiatosem, sami bojaschopní chlapi.

⁷ Benjamínovci sú zasa títo: Salu, syn Mešulama, syna Joeda, syna Padaiáša, syna Kolaiáša, syna Maásiáša, syna Izaiášovho syna Itiela. ⁸ Po ňom Gabai, Salai, spolu deväťstodvadsaťosem. ⁹ Zichriho syn Joel bol ich predstaveným, Hasenuov syn Júda druhým predstaveným nad mestom.

Kňazi v Jeruzaleme. – ¹⁰ Z kňazov boli: Jojaribov syn Jedaiáš, Jachin, ¹¹ Seraiáš, syn Chilkiáša, syna Mešulama, syna Sadoka, syna

11, 1. Jeruzalem v opravených hradbách bolo treba brániť. Preto hádzali žreb, kto tam musí ostať, aby sväté mesto malo dostatočný počet obrancov.

Achitubovho syna Merajota, knieža Božieho domu; ¹² ich bratov konajúcich službu v chráme bolo osemstodvadsaťdva. Ďalej Adaiáš, syn Jerochama, syna Pelaliáša, syna Amsiho, syna Zachariáša, syna Malkiášovho syna Paščura. ¹³ Jeho bratov, náčelníkov rodín, bolo dvestoštyridsaťdva. A Amašsaj, syn Azarela, syna Achaziho, syna Imerovho syna Mišelmota. ¹⁴ Ich bratov, bohatierskych mužov, bolo stodvadsaťosem. Nadriadeným nad nimi bol Hagedolimov syn Zabdiel.

Leviti v Jeruzaleme. – ¹⁵ Z levitov tam boli: Šemaiáš, syn Chašuba, syna Azrikama, syna Buniho syna Chašabiáša. ¹⁶ Ďalej Šabetaj a Jozabad, ktorí dozerali na vonkajšiu službu vôkol Božieho domu, z levitských hláv. ¹⁷ Mataniaš, syn Michu, syna Azafovho syna Zabdiho, predstavený chválospevu, ktorý pri modlitbe predspevoval: „Ďakujte,“ Bakbukiáš, druhý medzi jeho bratmi, a Abda, syn Šamuho, syna Jedutunovho syna Galala. ¹⁸ Úhrn levitov, čo boli vo svätom meste, robil dvestoosemdesiatštyri.

Vrátnici a iní zamestnanci. – ¹⁹ Vrátnici tam boli Akub, Talmon a ich bratia, ktorí strážili pri bránach; spolu ich bolo stosedemdesiatdva.

²⁰ Ostatný izraelský ľud, kňazi a leviti, bývali vo všetkých judských mestách, každý na svojom dedičstve.

²¹ Chrátomí nevolníci bývali však na Ofeli. Sicha a Gišpom boli nad týmito chrátomými nevolníkmi.

²² Dozorcom nad levitmi v Jeruzaleme bol Uzi, syn Baniho, syna Chašabiáša, syna Mataniaša, syna Michu z Asafových synov, zo spevákov pri službe v Božom dome. ²³ Bol totiž o nich kráľovský príkaz a pre spevákov poriadok určený na každý deň.

²⁴ Mešezabelov syn Fetachiáš z pokolenia Júdovho syna Zaru bol poverencom kráľa v akýchkoľvek veciach ľudu.

Zoznam iných osád. – ²⁵ Čo sa týka dvorov po ich chotároch, poniektorí Júdovci sa usadili v Kirjatarbe a v jej dedinách, v Dibone a v jeho dedinách, v Jekabséle a v jeho dvoroch, ²⁶ v Jozuem, v Molade, v Betpalette, ²⁷ v Chasaršule, v Bersabe a v jej dedinách, ²⁸ v Siklagu, v Mechone a v jej dedinách. ²⁹ V Enrimone, v Sarae, v Jarmute, ³⁰ v Zanoe, v Odolame a v ich dvoroch, v Lachiši a v jeho chotári, v Azeke a v jej dedinách. Bývali teda od Bersabe až po údolie Hinnom.

³¹ Benjamínovci sa usadili od Geby v Michmaši, v Aji, v Bet-Eli a v jeho dedinách, ³² v Anatote, v Nobe, v Ananii, ³³ v Asore, v Ráme, v Gitaime, ³⁴ v Chadide, v Geboime, v Nebalate, ³⁵ v Lode, v Ono a v Údolí remeselníkov. Niektorí z levitov bývali v podiele Júdu a Benjamína.

12 Kňazi a leviti, ktorí sa vrátili so Zorobábelom. – ¹ Kňazi a leviti, ktorí prišli so Šealtielovým synom Zorobábelom a s Jozuem, sú títo: Šeraiáš, Jeremiáš, Ezdráš, ² Amariáš, Maluch, ³¹ Chatuš, ³ Šechaniáš, Rechum, Meremot, ⁴ Ido, Ginetoj, Abiáš, — ⁵ Mijamin, Mádiáš, Bilga, ⁶ Šemaiáš, Jojarib, Jedaiáš, ⁷ Salu, Amok, ¹² Chilkiáš a Jedaiáš. To boli náčelníci kňazov a ich bratov za čias Jozueho. ²³

⁸ Leviti boli Jozue, Binuj, Kadmiel, Šerebiáš, Júda, Mataniáš; on a jeho bratia viedli chválospevy. ⁹ Ich bratia Bakbukiáš a Uni stáli naproti nim pri výkone svojej služby.

Zoznam hlavných kňazov. – ¹⁰ Jozue bol otcom Jopakimovým, Jopakim bol otcom Eljašibovým, Eljašib bol otcom Jojadovým, ¹¹ Jojada bol otcom Jonatánovým, Jonatán bol otcom Jedudovým.

Kňazi za čias Jopakima. – ¹² Za čias Jopakima boli títo kňazi náčelníkmi rodov: Zo Saraiášovho rodu Meraiáš, z Jeremiášovho Chananiáš, ¹³ z Ezdrášovho Mešulam, z Amariášovho Jehochanan, ¹⁴ z Melichovho Jonatán, zo Šebaniášovho Jozef, ¹⁵ z Charimovho Adna, z Merajotovho Chelkai, ¹⁶ z Idovho Zachariáš, z Ginetonovho Mešulam, ¹⁷ z Abiášovho Zichri, z Minjaminovho a Moadiášovho Piljat, ¹⁸ z Bilgovho Šamua, zo Šemaiášovho Jehonatán, ¹⁹ z Jojaribovho Matenai, z Jedeiášovho Uzi, ²⁰ zo Salaiho Kalai, z Amokovho Eber, ²¹ z Chilkiášovho Chašabiáš a z Jedaiášovho Natanael.

Náčelníci levitských rodov po Jochanana. – ²² Leviti, ktorí boli náčelníkmi rodov za čias Eljašiba, Jojadu, Jochanana, Jaduu, boli zapísaní a kňazi až po kralovanie Peržana Dária. ²³ Synovia Léviho, ktorí boli náčelníkmi rodov, boli zaznačení v Letopisoch,

12, 11. Jonatán je pravdepodobne len chybné napísané meno Jochanan. Tento rodom sem bol začlenený iba neskôr, keďže siaha do čias Alexandra Veľkého (338 – 331 pred Kr.) a porušuje súvis.

12, 22. Veľkňaz Jadua bol súčasníkom Alexandra

Veľkého (336 – 323 pred Kr.). Dárius tu spomínaný je Dárius III. Kodomanus (336 – 331 pred Kr.), ktorého porazil Alexander Veľký. Tento verš bol sem teda podľa všetkého vpísaný tiež iba neskôr (porov. *Neh* 12, 11).

a to do čias Eljašibovho syna Jochanana. ²⁴ Náčelníci levitov boli Chašabiáš, Šerebiáš a Kadmielov syn Jozue; ďalej ich bratia, ktorí stáli proti nim, aby podľa nariadenia Božieho muža Dávida spievali piesne chvály a vďaky, jedna trieda zamieňavo s druhou. ²⁵ Mataniáš, Bakbukiáš, Obadiáš, Mešulam, Talmon, Akub boli strážcami brán. Strážili pri skladištiach vedľa brán. ²⁶ Oni boli súčasníkmi Jojakima, syna Josadekovho syna Jozueho, a tiež súčasníkmi vladára Nehemiáša a kňaza a zákonníka Ezdráša.

12

24

—

Posviacka mestských múrov

Prípravy. – ²⁷ Na posviacku jeruzalemského múru zhľadávali levitov v ich bydliskách a priviedli ich do Jeruzalema, aby vykonali posviacku s radosťou, vďakyvzdávaním a chválospevmi pri cimbaloch, harfách a citarách. ²⁸ Tak sa teda zhromaždili synovia spevákov z rovín vôkol Jeruzalema i z netofatských dvorov, ²⁹ z Bet-Gilgala a z krajov Geby a Azmaveta. Lebo speváci si postavili dvory vôkol Jeruzalema.

12

37

³⁰ Keď sa kňazi a leviti očistili a keď očistili ľud, brány a múr, ³¹ rozkázal som judským hodnostárom, aby vystúpili na múr, a postavil som dva veľké zbory spievajúcich chvály.

Prvý zbor. – ³² Jeden sa bral vrchom múru napravo k Hnojnej bráne. Za ním išiel Hosaiáš s polovicou judských hodnostárov; ³³ boli to Azariáš, Ezdráš, Mešulam, ³⁴ Júda, Benjamín, Šemaiáš a Jeremiáš; ³⁵ z kňazov s trúbami šli Zachariáš, syn Jonatána, syna Šemaiáša, syna Mataniáša, syna Michaiáša, syna Azafovho syna Zakura; ³⁶ ďalej jeho bratia Šemaiáš, Azareel, Milalai, Gilalai, Mái, Natanael, Júda a Chanani s hudobnými nástrojmi Božieho muža Dávida. Zákonník Ezdráš išiel na ich čele. ³⁷ Tak sa uberali ku Studničnej bráne, potom išli priamo hore schodmi Dávidovho mesta, kade sa vystupuje na múr, popri Dávidovom paláci až k Vodnej bráne na východe.

12, 32 - 37. Prvý sprievod pri posviacke opravených múrov sa bral južným smerom od Údolnej brány (2 Krn 26, 9) k Hnojnej bráne (Neh 2, 13), odtiaľ ďalej na východ k Studničnej bráne (Neh 2, 14), kde dosiahol najjužnejší roh hradieb; tam sa stočil na sever, obišiel Dávidovo

mesto a dostal sa k Vodnej bráne (Neh 3, 26). Za ňou hore vyššie sa sprievod zastavil blízko chrámu. Vpredu šiel spevácky zbor levitov, za ním polovica judských hodnostárov, ktorú viedol Hosaiáš, a napokon za nimi kňazi s trúbami a leviti.

Druhý zbor. – ³⁸ Druhý zbor tých, ktorí spievali chvály, išiel opačne. Šiel som za ním s polovicou ľudu vrchom múru popri Pecnej veži k širokému múru, ³⁹ potom ponad Efraimovu bránu a Staromestskú bránu, ponad Rybnú bránu, popri veži Chananel a veži Mea až po Ovčiu bránu. Vo Väzenskej bráne sa zastavili.

Slávnosť v chráme. – ⁴⁰ Potom oba zbory zaujali miesto v Božom dome; takisto ja s polovicou vrchnosti ⁴¹ a kňazi Eljakim, Maásiáš, Minjamin, Michaiáš, Eljoenaj, Zachariáš a Chananiáš s trúbami, ⁴² priam tak Maásiáš, Šemaiáš, Elezár, Uzi, Jehochanan, Malkiáš, Elam a Ezer. Speváci spievali pod Jizrachiášovým vedením. ⁴³ V ten deň priniesli veľa obiet a tešili sa, lebo ich Boh obdaroval veľkou radosťou. Aj ženy s deťmi sa radovali. Naďaleko bolo počuť jasot Jeruzalema.

12
38
—
13
2

Ďalšia Nehemiášova činnosť

Dozorcovia darov. – ⁴⁴ V tomto čase ustanovili aj dozeračov nad komorami, čo slúžili ako sýpky na obety pozdvihnutia, na prvotiny a na desiatky, aby sa v nich odkladali z jednotlivých mestských polí zákonité dávky pre kňazov a pre levitov, lebo Júdovci sa radovali z kňazov a levitov konajúcich službu. ⁴⁵ Konali službu svojho Boha a službu očisťovania; takisto speváci a vrátnici podľa nariadenia Dávida a jeho syna Šalamúna. ⁴⁶ Veď už dávno, za čias Dávida, bol Asaf predstaveným spevákom a spevu na chválu a na vzdávanie vďaky Bohu. ⁴⁷ A tak celý Izrael v dňoch Zorobábela a v dňoch Nehemiáša dával spevákom a vrátnikom, čo im patrí na každý deň. Levitom takisto dávali posvätné dary a leviti z nich odovzdávali desatiny Áronovým synom.

13 Oddelenie cudzozemcov. – ¹ V tomto čase sa čítalo ľudu, aby počul, z Mojžišovej knihy. Našlo sa v nej napísané, že Amončan a Moabčan sa nesmie nikdy dostať do Božieho zhromaždenia, ² a to preto, že sa nevybrali v ústrety Izraelcom s chlebom

12, 38 – 39. Druhý sprievod išiel opačným smerom. I ten sa asi pohol od Údolnej brány a išiel najprv na severozápad k bráne Efraim a k Starej bráne, odtiaľ

k Rybnej bráne, potom ďalej k Ovčej bráne (Neh 3, 1); tam sa stočil na juh k Strážnej bráne (Neh 3, 31), kde sa blízko chrámu stretol s prvým sprievodom.

a vodou, ale najali Baláma, aby ich preklial. Lenže náš Boh obrátil tú kliatbu na požehnanie. ³ Keď počuli ten zákon, oddelili od Izraela všetkých primiešancov.

Odstránenie Tobiáša z chrámu. – ⁴ Ale predtým kňaz Eljašib, správca siení v Božom dome, Tobiášov príbuzný, ⁵ prepožičal mu veľkú miestnosť, kde prv odkladali žertvy, kadidlo, nádoby, desatiny obilia, muštu a oleja, to, čo náležalo levitom, spevákom a vrátnikom, a kňazské dávky. ⁶ Keď sa toto všetko dialo, nebol som v Jeruzaleme, lebo v tridsiatom druhom roku babylonského kráľa Artaxerxa som išiel ku kráľovi. Po nejakom čase som poprosil kráľa (opäť) o dovolenie ⁷ a vrátil som sa do Jeruzalema. Prišiel som na zlo, ktoré spáchal Eljašib kvôli Tobiášovi, keď mu prepožičal miestnosť vo dvoranách Božieho domu. ⁸ Toto sa mi nelúbilo veľmi. Preto som vyhádzal všetko zariadenie Tobiášovho bytu z miestnosti ⁹ a rozkázal som, aby očistili tieto siene. Potom som tam povnášal nádoby Božieho domu, obetný dar a kadidlo.

13

3

—

13

15

Nariadenie dávať podlžnosti levitom. – ¹⁰ Dozvedel som sa aj to, že levitom sa nedávalo, čo im patrí, a že sa porozbiehali každý na svoje pole; leviti i speváci, teda tí, ktorí mali konať službu. ¹¹ Preto som vyčítal predstaveným a pýtal som sa ich: „Prečo je Boží dom opustený?“ Dal som ich zas dovedna a postavil som ich na ich miesta. ¹² Potom všetci z Judska donášali do zásobárni desatinu obilia, muštu a oleja. ¹³ Za dozorcov nad zásobami som ustanovil kňaza Šelemiáša, zákonníka Sadoka a z levitov Fadaiáša, za ich pomocníka Chanana, syna Mataniášovho syna Zakura, lebo ich pokladali za spoľahlivých. Ich úlohou bolo rozdeľovať svojim bratom. – ¹⁴ Pamätaj mi to, môj Bože, a nezabudni na moje dobré skutky, ktoré som urobil pre Boží dom a v jeho službe!

Nariadenia proti znesväcovateľom soboty. – ¹⁵ V tých dňoch som videl v Judsku takých, ktorí šliapu v sobotu lis, prinášajú snopy, nakladajú na osly víno, hrozno, figy a ktovieaké bremená a dopravujú to v sobotný deň do Jeruzalema. Napomínal som

13, 6–7. Prvá činnosť Nehemiáša v Jeruzaleme trvala 12 rokov (445–433 pred Kr.). V 32. roku kráľa Artaxerxa I. (433/432 pred Kr.) sa vrátil na perzský dvor. Nevedno však, či tam ostal dlho. Z *Neh* 13, 6 vysvitá len toľko,

že aj po druhý raz prišiel do Jeruzalema ešte za života kráľa Artaxerxa I.; teda pred rokom 425 pred Kr. – Artaxerxes sa tu označuje ako babylonský kráľ, lebo Babylon bol vtedy podrobený Perzskej ríši.

ich vážne, aby v takýto deň nenúkali potraviny na predaj. ¹⁶ Aj Týrčania, ktorí tam bývali, donášali ryby a všeličo na predaj a predávali v sobotu Júdovcom v Jeruzaleme. ¹⁷ Preto som vyčítal judským šľachticom a povedal som im: „Akú nepravosť to pášete, že znesväcujete sobotný deň!? ¹⁸ Nerobili to aj naši otcovia? A náš Boh dopustil na nás a na toto mesto všetko toto nešťastie! A vy ešte rozpalujete hnev na Izrael tým, že znesväcujete sobotu!“ ¹⁹ A len čo padli na jeruzalemské brány tône pred sobotou, rozkázal som pozatvárať vráta a vydal som rozkaz, že ich neslobodno otvoriť – až po sobote. Okrem toho som k bránam postavil zopár svojich služobníkov, aby v sobotný deň nevošlo dnu ani jedno bremeno. ²⁰ Kramári a predavači všelijakých vecí, ktoré mali na predaj, nocovali teda raz i druhý raz vonku pred Jeruzalemom. ²¹ Vtedy som im pohrozil a povedal som im: „Prečo nocujete pred múrom? Ak to urobíte ešte raz, vzťahnem na vás ruku.“ Od toho času už neprišli v sobotu. ²² Potom som rozkázal levitom, aby sa očistili a prišli strážiť brány, aby tak bol sobotný deň zasvätený. ²³ Pamätaj mi, môj Bože, aj toto a odpusť mi podľa množstva svojho zľutovania!

13
16
—
13
27

Zakročenie proti cudzozemským ženám. – ²⁴ V tých dňoch som tiež videl Židov, ktorí si vzali za ženy Azotčanky, Amončanky a Moabčanky. Aj ich deti hovorili spolu azotsky a nevedeli rozprávať po židovsky, ale hovorili rečou toho či onoho národa. ²⁵ Dohadoval som sa s nimi, nadával som im, bil a šklbal niektorých mužov a zaprisahával ich na Boha: „Nevydávajte svoje dcéry za ich synov, ani neberte ich dcéry za manželky svojim synom ani sebe samým! ²⁶ Nezhrešil tým izraelský kráľ Šalamún?! V toľkých národoch sa nenašiel kráľ, čo by mu bol roveň. Bol miláčikom svojho Boha a Boh ho ustanovil za kráľa nad celým Izraelom. No i jeho zvedli na hriech ženy, cudzinky. ²⁷ Nuž či nám treba počúvať aj o vás, že všetko toto veľké zlo tiež pášete a prehrešujete sa proti svojmu Bohu tým, že si beriete za ženy cudzinky?!“

13, 16. Týrčania boli Feničania z mesta Týru, ktorí privážali do Jeruzalema ryby, najmä z Jafy, a predávali ich v Rybnej bráne (porov. *Neh* 3, 3).

13, 24 – 27. Prejav Nehemiašovej lásky k reči svojho ľudu. Najväčšmi sa ozývala azotčina (nárečie premiešané

arameizmami, v meste Azot vo Filištínsku). To by nasvedčovalo, že Židia najčastejšie brali ženy z Azotu a jeho okolia. Súčasne je táto správa dôkazom, že aramejčina sa ešte vtedy v Palestíne neudomácnila.

²⁸ Zo synov Jojadu, ktorý bol synom najvyššieho kňaza Eljašiba, jeden tiež bol zaťom Sanbalata Horonského, preto som ho zahnal od seba. – ²⁹ Pamätaj to, môj Bože, tým, ktorí poškvrnili kňazstvo a tú zmluvu, ktorú si s kňazmi a s levitmi uzavrel!

Zakončenie knihy. – ³⁰ Tak som ich očistil od všetkého pohanského a ustanovil som povinnosti pre kňazov a pre levitov, pre každého v jeho práci, ³¹ ďalej aby donášali drevo v určených časoch a takisto prvotiny. – Pamätaj, môj Bože, toto na moje dobro!

13

28

—

13

31

13, 30 – 31. Krátka rekapitulácia Nehemiášovej činnosti.